Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 222. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 17-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 17, 1980 No. 222. VOL. LXXXVII

МОСКОВСЬКА ГЕЛЬСІНКСЬКА ГРУПА ВИСЛАЛА ЗВЕРНЕННЯ ДО МАДРИДУ

Ню Йорк, Н. Й. — „Волл Стріт Джорнал" з 14-го жовтня видрукував повний текст звернення московської Гельсінкської групи до Мадридської конференції, у якому з'ясовано коротко про переслідування захисників людських прав у СССР та про вимоги московського Гельсінкського комітету до Мадридської конференції. На кінці є уповноваження для Людміли Алексєєвої вручити це звернення і інших 137 документів Мадридській конференції.

Звернення вичисляє російські групи й національні середовища, що їх останні совєтські репресії знищили, або значно ослабили масовими арештами, засланнями на Сибір, судами й загальними переслідуваннями. Серед переслідуваних були навіть такі, як Християнський комітет, Семінар християнської молоді, Рада родин баптистських в'язнів та Ініціятивна група для оборони прав калік.

Звернення теж вичисляє національні середовища і рухи: „Національні рухи в Україні, Литві, Вірменії та інших союзних республіках понівечені так само як переслідувані жиди, етнічні німці, які бажають повернутися до Німеччини, кримські татари та мешхи, які бажають повернутися на рідні землі".

Звернення пропонує, щоб Мадридська конференція:

- потвердила тісне пов'язання детанту з пошануванням людських прав;
- визнала очевидний факт, що пошанування людських прав є не тільки внутрішньою справою кожної держави, але радше міжнародною проблемою, яка входить у засяг міжнародного закону;
- засудила зневагу людських прав, вказуючи на роди порушення, типові в поодиноких країнах;
- зорганізувала міжнародний трибунал для розсліду конкретних випадків порушення державою прав її громадян;
- визнала право Гельсінкських груп нагляду функціонувати в усіх країнах, які підписали кінцеві домовлення у Гельсінках.

Звернення висловлюється проти пропозицій бойкоту Мадридської конференції, а навпаки вимагає, щоб участь у ній узяти й перетворити її на форум боротьби за людські права. Звернення підписали Єлена Боннер, Софія Калістратова, Іван Ковальов і Фелікс Серебров.

Арґентинець отримав нагороду Нобеля

Осльо, Норвегія. — В Аргентині під сучасну пору є військовий режим, який веде гостру боротьбу з тероризмом і внутрішніми неполадками. Понад п'ять тисяч людей, дехто каже, що значно більше, пропали безвісти після арештів. Адольфо Перез Есківель, різьбар і професор архітектури на університеті в Буенос Айресі після звільнення з тюрми в 1978 році після 14 місяців ув'язнення розгорнув у найважчих умовах і під постійною загрозою нового арешту широку акцію оборони прав людини при помочі організації, яку він очолює. За ту його акцію норвезький Нобелівський комітет признав йому Нагороду миру 1980.

Адольфо Перез Есківель

Признання нагороди миру професорові Есківелеві було несподіванкою. Загально сподівалися, що нагороду буде признано Архиєпископові Гельдерові Камара з Речіфе, Бразилія, який уже від багатьох років веде боротьбу в обороні прав людини на терені Бразилії. В Бразилії донедавна була подібна ситуація як в Арґентині, хоч може у дещо меншій мірі. Військова влада генералів перебрала державну владу й повела акцію в двох напрямках: викорінення тероризму і покращання господарської ситуації.

Директор Фундації ім. Нобеля Якоб Свердруп поінформував, що нагороду признано Есківелеві одноголосно. Нагорода дає цього року 212,000 американських долярів.

Зростає напруження поміж афганським і совєтським військами

Ню Делі, Індія. — Тут надходять вістки, потверджувані з інших осередків, що ворожнеча й напруження між урядовими військами Афганістану й совєтською армією зростають і переходять у стан відкритого конфлікту. Совєтські війська окружили велике гарнізонове місто Пуль-і-Чаркі під Кабулем, де стаціонують дві панцерні афганські бригади, ядро афганських збройних сил та інші роди зброї і штаби. Перестрілка ручною зброєю, кулеметами, а в деяких випадках навіть гарматами в районі Кабулю повторюється.

Четверта і П'ятнадцята панцерні бриґади належать до елітарних афганських частин. Багато їхніх вояків і старшин це індоктриновані комуністи, або їхні прихильники. Вони брали участь у попередніх переворотах, в яких по черзі згинули демократичний прем'єр з родиною і майже всіма співробітниками, опісля його комуністичний наслідник з фракції Кальк — що значить „маси" — комуністичної партії, також разом зі своєю родиною і співробітниками, а теперішнього лідера Кармаля Бабрака відкликано до Москви, де він перебуває вже коло двох тижнів, що потвердив офіційний комунікат ТАСС. Кармаль належить до фракції (Парчам) тієї самої комуністичної партії.

Декілька тижнів тому совєтське командування відібрало афганській урядовій армії, яка разом з червоною російською армією бере участь у боротьбі з національними повстанцями, всю модерну зброю. Очевидно причиною тому було внеможливлення афганським урядовим воякам самим переходити зі зброєю на бік повстанців або передавати повстанцям свою зброю. В останніх днях відбувся значніший бій між повстанцями й урядовою частиною, яка була озброєна ракетною зброєю, в районі Буртхак, недалеко Джалялябад. Командування обидвох панцерних бриґад видало наказ своїм відділам виступити на поміч урядовому війську, заанґажованому в битві в районі Буртхак, але совєтське командування заборонило такий виступ, побоюючись, що урядові війська дадуть допомогу повстанцям. Совєтські частини після того окружили гарнізон, заблькували всі дороги й не допускали до виконання наказу афганського командування. Це загострило існуючі конфлікти.

ВАСИЛЯ СТУСА ЗАСУДЖЕНО НА 15 РОКІВ

Гельсінкі (УІС„СМОЛОСКИП"). — В Києві засуджено Василя Стуса на 10 років в'язниці і п'ять років заслання на Сибірі. Його суджено за параграфом ч. 62 карного кодексу УССР.

З України дісталася сюди вістка, що процес проти Василя Стуса тривав чотири дні і у вівторок, 14-го жовтня, 1980 року закінчився присудом. Підсудного судили за приналежність до Української Гельсінкської групи. Суд був закритий, відбувався в Києві і тільки в останньому дні допущено на судову залю матір і сестру обвинуваченого.

Василь Стус

В. Стус народився в 1938 році. Закінчив Педагогічний інститут, відслужив службу у совєтській армії. У вересні 1965 року взяв участь у протесті в київському театрі „Україна" проти безпідставних арештів молодих українських інтеліґентів, що мали тоді місце в Україні, за що його усунено з аспірантури. Після того він скитався по заробітках по різних установах, звідки його після короткого часу звільняли під різними претекстами. Арештований в січні 1972 року, в часі великого погрому молодої української інтелігенції, в серпні цього ж року був засуджений київським обласним судом на п'ять років тюрми і три роки заслання. Звільнений при кінці 1979 року з тюрми, 9-го травня 1980 року знов був арештований і тепер поставлений під той же обласний суд.

Як літературознавець В. Стус написав чимало статтей на літературні теми до різних журналів в УССР, є автором декількох збірок поезій та статтей на загальні теми.

В Ню Йорку проходить Тиждень слов'янської культури

Ню Йорк, Н.Й. (М.К.).— У вівторок, 14-го жовтня, тут у міській ратуші, в імені перевантаженого працею посадника Едварда Кача, його спеціяльний асистент Герберт Рікмен головував на урочистості проголошення Тижня слов'янської культури в цій метрополії ЗСА, що розпочався в понеділок, 13-го і триватиме до неділі 19-го жовтня. Сам посадник все таки знайшов час прийти і особисто привітати представників слов'янських етнічних груп, мешканців Ню Йорку. Також з коротким словом промовляла до учасників Флоренс Джексон, член Ради шкільництва Ню Йорку, керівник соціяльних наук, директор програми Спадщини Чорних; проф. Вера Фон Вірен-Ґарчинскі, стейтовий координатор Тижня, і Пітер Бартошек з Асоціяції Пулаского.

Г. Рікмен у своєму слові схвалив закінчення в Америці тенденції „перетоплюючого казана", високо підносив плюралізм у житті народів, заохочував етнічно вмотивовану молодь до зберігання спадщини народу, з якого вона вийшла, підкреслював потребу освіти.

Ф. Джексон також наголошувала потребу всебічної освіти, зокрема етнічної, і необхідність етнічних студій в системі шкільництва так, щоб кожна окрема одиниця могла вивчати свою національну минувшину, як і довідуватись про спадщину тих, що навколо.

На проголошенні були присутні такі українці: Розалія Полчій, член управи Слов'янської культурної асоціяції, яка репрезентувала Союз Українок Америки з Нюйоркського терену; Оксана Щур, також представниця СУА, Відділ у Ню Йорку; і Марта Кордуба від Українського Народного Союзу.

Єдиним мистецьким виступом у ратуші під час цієї урочистости був дует молодих бандуристів — Олеся Фурди і Ярослава Галатина з Академії св. Юра, які прибули в товаристві невтомного популяризатора кобзарського мистецтва Миколи Чорного, адміністратора Школи Кобзарського Мистецтва.

Молоді музики-кобзарі виступили перед авдиторією з двома інструментальними творами для бандури, даючи також коротке пояснення про рідкісний для неукраїнців інструмент —кобзу-бандуру. Тоді Рікмен попросив музикантів про наддаток.

Протягом цього Тижня відбуватиметься цілий ряд

(Закінчення на стор. 3)

Українська тематика включена в конґрес Чехо-Словацької Академії Наук

Вашінґтон. — Тут у Джорджтавнському університеті проходитиме конґрес Чехо-Словацької Академії Наук, програму якого підготовляє проф. Вілліям Гаркінс з Колюмбійського університету, а доповідачами, будуть також й інші професори славісти, в тому числі українці.

У програму конгресу включено також сесію, присвячену чесько-українським відносинам, що відбудеться у неділю, 19-го жовтня, від год.11:5 — 1:15, у будинку Райс, заля ч. 264. На цій сесії будуть такі доповіді: „Чесько-українські економічні відносини", д-р Микола Богатюк; „Роботи й антироботи: порівняння творів Чапека й Винниченка", д-р Лариса Онишкевич; „Післявоєнні студії українсько-чеських лінґвістичних відносин", д-р Богдан Струмінський; та доповідь „Про українську та російську еміґрації в Празі в 1920 роках", д-р Анна Чопик.

Мґр Едвард Касинець доповідатиме цього ж дня від год. 9-ої до 11-ої ранку на тему „Українські видавці і Підкарпатська Русь 1920-1939 років", під час сесії „Русини і Перша Чехо-Словацька Республіка"; предсідник — д-р Павло Маґочі.

У світі

З МОСКВИ ПОВІДОМЛЯЮТЬ, ЩО ВІДОМИЙ американський промисловець, 82-річний д-р Арманд Геммер, який почав свої торговельні операції із СССР ще за Леніна, з яким він подружив, мав одногодинну розмову з генеральним секретарем КПСС Леонідом Брежнєвим. Опісля росіяни видали офіційний комунікат про зустріч, а д-р Геммер широко розповів про її перебіг. Він насамперед сказав, що Брежнєв тепер добре виглядає й дуже добре почувається, як він уже давно не почувався. Подруге Брежнєв пообіцяв йому, що Москва відтягне свої війська з Афганістану, „коли усе заспокоїться й буде в порядку", то значить, коли Афганістан матиме систему, підпорядковану повністю Совєтському Союзові. Накінець Брежнєв запевнив Геммера, що він має „високу пошану й теплі почування" до президента ЗСА Картера. Це останнє деякі коментатори вважають совєтським намаганням викликати нехіть з боку населення Америки до Джіммі Картера.

ЕРІХ ГОННЕКЕР, КОМУНІСТИЧНИЙ ЛІДЕР Східньої Німеччини заявив у телебаченні, що „Польща є і залишиться комуністичною". На заяву Гоннекера в світі звернули особливу увагу, бо власне він виступив подібно перед нападом Совєтського Союзу і його сателітів на Чехо-Словаччину у часі „Празької весни". Він погрозив, що Східня Німеччина і інші члени совєтського табору „подбають про те, щоб саме так було", як він сказав. Цим він зовсім виразно і відкрито грозив збройною інтервенцією проти Польщі. Наговорив він ще й інших подібних речей. Виступив проти „соціялізму з людським обличчям", проти спроб „творити польський модель шляху до соціялізму", накінець проти Західньої Німеччини. Він заперечив, що відносини між обидвома Німеччинами повинні мати особливий характер, а заявив, що відносини будуть такі, як усіх інших совєтських сателітів зі Західньою Німеччиною.

ДВА ПОСАДНИКИ МІСТ ЗАМЕШКАЛИХ АРАБАМИ в Ізраїлі, Фагад Кавасмег з Геброну і шейх Рая Баюд Таміні, яких ізраїльський уряд видворив за кордон, повернулися до Ізраїля, щоб відповісти перед ізраїльським судом за виступи, які згідно з обвинуваченням державної прокуратури причинилися до нападу терористів на жидівську молодь, що поверталася з Богослуження у Геброні. Жертвами нападу впало тоді шість убитих і 16 ранених. Значно пізніше ізраїльська прикордонна сторожа заскочила терористів при спробі перейти кордон і вони в збройній сутичці загинули.

ЧОТИРИ АМЕРИКАНЦІ І ОДИН АНГЛІЄЦЬ поділилися нагородами Нобеля з ділянок фізики й хемії. Д-р Пол Берґ із Сенфордського університету у Каліфорнії отримав половину нагороди з ділянки хемії, а другою половиною поділилися д-р Волтер Джілберт з Гарварду і д-р Фредерік Зенґер з університету Кеймбридж Англія. Нагородою з фізики поділилися пополовині д-р Джеймс Кронін із Чікаґського університету і д-р Валь Л. Фич з університету Принстонського, Н. Дж. Нагороди в хемії признано за відкриття в науці про кислоту ДНА та про ядрові кислоти.

УРЯДИ ФРАНЦІЇ І САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ підписали контракт на модернізацію, поширення морської фльоти Савдійської Арабії та на тренінґ моряків. Контракт передбачує витрати з боку Савдійської Арабії у висоті 3,4 більйона долярів. У контракт включена достава бойових кораблів типу фреґат, воєнних гелікоптерів, наземних і протилетунських ракет, а також морських потужних ракет для вжитку проти великих панцерних кораблів. Воєнна фльота Савдійської Арабії не велика, вона має не багато по над тисячу моряків й тому уряд хоче дати їм наймодерніше озброєння й найліпший тренінґ, щоб вони становили значну бойову силу. Дотепер Савдійська Арабія закупила від Франції уже багато різних родів зброї, бойових гелікоптерів, панцерних возів тощо. Новий контракт вказує на щораз глибше пов'язання обидвох країн в оборонній системі.

В ГРУДНІ ЦЬОГО РОКУ відбудеться в Ізраїлі конвенція ізраїльської Партії праці. Конвенція визначить напрямні дальшої політичної діяльности цієї партії, а зокрема підготує передвиборчу кампанію. З огляду на загальні сподівання перемоги Партії праці, дуже важливо, кого конвенція обере лідером, та які особи ввійдуть взагалі до керівних органів партії. Лідер Партії праці у випадку перемоги стане прем'єром уряду.

В Америці

РОНАЛД РЕҐЕН, КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА з Републіканської партії заявив кореспондентам, що він найменує жінку до Найвищого Суду, якщо буде обраний на президента, щоб таким чином осунути всякі підозріння і пересуди про його, мовляв, упередження до жіночих рухів і рівноправности жінок в усіх ділянках життя. Ці неправдиві відомості, — кажуть дорадники Реґена, — поширюють демократичні лідери і сам президент Картер серед жінок-виборців. Реґен також підкреслив, що він докладе зусиль, щоб переконати виборців, в тому числі також жінок, що він не є прихильником військової конфронтації і що військові акції проти іншої держави повинні залишитися останнім засобом, що його вживає будь-яка держава.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР ПРОДОВЖУЄ сильно критикувати Роналда Реґена, головно його економічні пляни, кажучи, що пропозиція републіканців про зменшення податків в роках 1981-83 автоматично збільшить дефіцит федерального Уряду на 130 більйонів долярів і значно причиниться до скорочення програм, крім оборони і пенсій, із соціяльного забезпечення. Картер вимагав від Реґена, щоб він пояснив, в який спосіб його економічно-фінансова програма причиниться до збалянсування бюджету.

ПРЕЗИДЕНТ УНІВЕРСИТЕТУ ПІВДЕННОЇ Каліфорнії заявив, що в цьому і наступному академічному році не буде жадного фаворитизму у прийманні на університетські студії. Раніше адміністрація університету на рекомендацію департаменту фізкультури, не вимагала від добрих спортовців, які змагалися в університетських дружинах, оцінок чи інших вимог, які звичайно ставить кожний університет для початкуючих студентів. Речники університету заявили, що на підставі досвіду вони підтверджують, що такі студенти в більшості не кінчали університетських студій, а переходили до професійних спортових дружин.

ГРОМАДЯНИ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ ДОСЛІВНО засипали Білий Дім поштовими картками і листами писаними персоньлано до президента Джіммі Картера. Досі 180.000 таких листів надійшло до Вашінґтону і спершу речники Уряду були затурбовані, підозріваючи, що ця масова акція висилки листів перед президентськими виборами призначена для того, щоб підірвати престиж Картера. Пізніше однак виказалось, що це читачі „Комсомольської правди" вислали „зорганізовано", бож в СССР нічого не діється без втручання уряду, витинки з газети, яка протестує проти „твердої" лінії Картера супроти Совєтського Союзу.

НЮЙОРКСЬКИЙ СЕНАТОР ДЖЕЙКОБ ДЖЕВІТС висловив свою турботу про двоподіл в Ліберальній партії кажучи, що було б великою трагедією, якщоб частина прихильників цієї партії підтримала у виборах консервативного кандидата з Републіканської партії Альфонса Д'Амато, який, як відомо, переміг у правиборах Джевітса і є тепер офіційним кандидатом републіканців на сенатора з нюйоркського стейту. Якщо це покажеться правдивим, — заявив Джевітс, — то він зрезиґнує з кандидатури і буде закликати своїх прихильників підтримати демократичного кандидата Елизабет Голцман.

УРЯД ЗСА ВИСЛАВ ГРУПУ СПЕЦІЯЛІСТІВ ДО Альжиру, щоб вони на місці перевірили можливості додаткової допомоги Америки тій країні, яка потерпіла від сильного землетрусу в минулому тижні. Речник уряду заявив, що до групи входить 38 лікарів, інженери та інші спеціялісти, які після свого короткого перебування в Альжирі предложать Урядові свої рекомендації. Досі ЗСА переслали до Альжиру ліки, шпитальне приладдя, шатра, харчі та інші речі, конечні для рятування людей, які залишилися без даху над головою, або були поранені в наслідок цієї природної катастрофи.

Комітет Пам'ятника в Денвері розгортає працю

Денвер, Колорадо. — Діяльність Українського Комітету Бабиного Яру в Денвері розвивається і прибирає на темпі. Українці ЗСА, а навіть з Канади й інших країн спішать зі своїми датками, яких дотепер вплинуло уже понад 2,000 долярів. В суботу, 18-го жовтня Комітет організує на ту ціль бенкет у місцевому Мерріот готелі. Крім українських громадян заповіли свою участь різні американські особистості.

З огляду на те, що до 1-го лютого Комітет має вплатити цілу суму, яка припадає на українців, тобто біля 30,000 долярів, рішено приспішити збірку і звернутися повторно до української громадськости з проханням включитися в неї. Датки слід надсилати на адресу:

Ukrainian Congress Committee of America, Inc. Denver Branch, 2279 S. Sable Blvd, Aurora, Colorado 80013, а чеки чи грошові перекази слід виставляти на: Ukrainian Congress Committee of America, Inc., Babyn Yar Fund.

• УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА •

ДОПОВІДЬ МҐР ДАРІЇ РЕБЕТ

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 19-го жовтня ц.р., о год. 5-ій по полудні тут у Пластовому Домі при 144 2-га авеню мгр Дарія Ребет, голова Політичної Ради ОУНз, виголосить доповідь на тему: „Програмові позиції ОУНз у конфронтації з дійсністю в Україні і завдання еміграції". Доповідь організує Осередок ОУНз в Ню Йорку.

ОСІННІЙ ФЕСТИВАЛЬ ОУВФ

Ню Йорк, Н.Й. — В кінці цього тижня, 17-го, 18-го і 19-го жовтня ц. р., тут на 8-ій вулиці (Ст. Маркс плейс) між Першою і Другою авеню відбудеться триденний український осінній фестиваль, що його влаштовують Організації Українського Визвольного Фронту Ню Йорку й околиці. У програмі: мистецькі виступи багатьох одиниць і ансамблів, різні гри, смачні українські страви, будки з мистецькими речами тощо. Вступ вільний.

„РЕПОРТАЖ" В ДОМІВЦІ СУА

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу, 18-го жовтня ц. р., о год. 5-ій по полудні тут в Домівці Союзу Українок Америки при 108 2-га авеню 64-ий Відділ СУА влаштовує імпрезу під назвою „Репортажі" з Конгресу УККА — Христина Навроцька і Оксана Щурова; з Перу з висвітленням прозірок — Наталія Макаревич.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР В. БАРКИ

Ню Йорк, Н.Й. — У суботу, 18-го жовтня ц.р., о год. 6-ій вечора тут в Українському Інституті Америки при 2 Схід 79-та вулиця відбудеться літературний вечір Василя Барки з нагоди публікацій його чотиритомової поеми-роману „Свідок". У програмі: Юрій Шевельов — відкриття, Богдан Рубчак — слово про творчість Василя Барки, Лариса Кукрицька і Володимир Лисняк — рецитація поезій В. Барки, виступ автора. Вечір організує Кураторія та діловий комітет фонду для видання творів В. Барки.

СТУДІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ В ДЕТРОЙТІ

Воррен, Міч. — Заходами Організації Українського Визвольного Фронту тут відбудеться студійна конференція присвячена 30-річчю геройської смерти ген. хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки. У програмі беруть участь: проф. д-р Константин Савчук, д-р Анатолій Бедрій, д-р Богдан Крук, інж. Юрій Тис-Крохмалюк. Місце і час конференції: неділя, 19-го жовтня ц. р., 3:30 по полудні, заля Українського Культурного Центру при 26601 Раєн ровд, Воррен; вступ 5 долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Силовий чинник у політиці

Хоча чартер Об'єднаних Націй та конституції окремих держав у світі сповнені ідеалістичних фраз про мир, лад і справедливість, проте тепер, у 80-их роках XX сторіччя усе ще у міжнародних відносинах той сам чинник, який рішав споконвіку: чинник сили. Совєтський Союз здавив танками революцію на Мадярщині у 1956 році, бо знав, що ніхто не протиставиться його збройній силі. Те саме повторилося з окупацією Чехо-Словаччини і це саме повторилося в минулому році з Афганістаном. Але кремлівські володарі не єдині в світі, які поклоняються чинникові сили, як вирішному у своїй політиці. Адже такі малі держави, як Південно-Африканський Союз, Ізраїль і Іран теж не повинувалися і не повинуються рішенням Ради Безпеки та повної Асамблеї ОН, бо ОН не мають власного великого (ніякого) війська.

І коли в минулому місяці несподівано вибухла війна між двома мусулманськими країнами, двома потугами світового нафтового промислу, Іраком і Іраном, то тільки тому, що Ірак рішив, що настала для нього добра коньюнктура відібрати назад територію, що її виреклися за панування покійного шаха в користь Ірану та щоби заволодіти протокою, якою мусять плисти танкери до Перської затоки. Ірак рішив, що треба використати коньюнктуру, коли за володіння в Ірані аятолли Хомейні послабла тамошня збройна сила і настав політичний хаос. Хоч у першій стадії тієї несподіваної війни війська Іраку, вивіновані совєтською зброєю, зайшли досить глибоко в територію Ірану, їхній похід був зупинився.

І коли донедавна наймогутніша у світі країна — З'єднані Стейти Америки — мусять терпіти таке приниження, що ось вже близько рік іранські фанатики тримають в ув'язненні 52-ох членів американської амбасади в Теграні, то тільки і виключно тому, що Америка допустила до того, що СССР її „наздогнав і перегнав", у наслідок чого впав престиж Америки і аятолла Хомейні та його звеличники перестали лякатися американської збройної сили.

Сьогодні вирішує у світі той сам силовий чинник, який рішав і за старинних і середньовічних і новітніх часів. Велетенська збройна сила античної Персії розбилась об вищість хоробрости і зручности античної Греції — Атен і Спарти, — Александер Великий перемаршував від Македонії почерез близький Схід до Північної Африки і заснував Александрію, тепер найбільшу морську прикрасу Єгипту, — араби перемаршували впоперек північноафриканського континенту і запанували над Піренейським півостровом, поки не розбились об збройну силу тодішньої Франції, — турецька імперія зазнала смертельного удару на узбіччі гори Каленберґ, кінець гітлерівської імперії почався під Сталінградом, куди Америка доставила масу зброї і всякого воєнного виряду, — початок кожної нової епохи починався від катастрофи, яку зазнавав слабший, що його переміг сильніший.

Генрі Кіссінджер хотів наслідувати австрійського канцлера Меттерніха, який після упадку Наполеона встановив на Віденській конференції „рівновагу сил". Але американсько-совєтські переговори про обмеження стратегічної зброї — САЛТ І і САЛТ-2 — не принесуть світові мирову „рівновагу сил". Завжди будуть сильніші і слабші і завжди сильніші будуть використовувати коньюнктуру, щоби збагатитися коштом слабших. Сумно, але правдиво.

Цього не було б, якщо б американське громадянство не захворіло на „В'єтнамський комплекс" і якщо б американський нарід не боявся, що Америка може стати „жандармом світу" і встановляти мир, де його треба. А така роля не опоганювала б американських громадян, а приносила б їм честь і славу. І мораль у народі була б вища, як є тепер. І не висів би над світом Дамоклів меч у постаті совєтського агресивного імперіялізму, бо не було би „збройного паритету", що його встановлено в американсько-совєтських САЛТ-ах, опертих на наївній вірі, що Москва дотримується підписаних нею договорів і виречеться мрії — панування над світом.

Тому не миролюбні фрази, не змагання до миру за всяку ціну, а творення належної збройної сили і обстоювання основних людських вартостей є підставою миру і міжнародного престижу. Бож силовий чинник є все ще чинником, який рішає у світі.

ПІДТРИМКА РОНАЛДА РЕҐЕНА з боку робітничої юнії Тімстерів є відплатою Картерові за раніші потягнення Президента, які неґативно відбилися на фукціонуванні пенсійного фонду Тімстерів і одержанні нових контрактів, — кажуть деякі політичні спостерігачі. Речники юнії, запитані кореспондентами про ці справи, відмовилися від коментарів, а тільки заявили, що такі поголоски можуть пошкодити тімстерам наладнати добрі відносини з Урядом.

Т.Т.

ГОЛОС ВОПІЮЩОГО

(2)

І в цьому власне найбільші наслідки совєтського спустошення в дегуманізації людини. Це не тільки в застінках КГБ першим завданням слідчого є зломити характер і почуття гідности людини, бо коли вона морально впаде, тоді з нею слідчий робитиме, що схоче. Тоді вона видасть на поталу навіть безвинних рідного батька, чи дітей. Але це робить не лише КГБ, неславний наслідник не менше неславної Че-Ка. Це саме робить державна адміністрація, партія, кожна установа у своєму обсязі.

Зустріч манекінів

Під кінець травня цього року відбулася в Харкові Всесоюзна творча конференція літераторів з усього СССР. Очевидно, що конференцію відкрив не господар, голова чи предсідник Спілки письменників України, або її відділення у Харкові, але „старший брат" з Москви Г.М.М. ...ков. Що він говорив, навіть немає потреби повторювати, бо ми це чули рік тому і два, і п'ять, і десять, відколи постала система й будемо чути, доки буде „влада рад на шостій частині світу". Після Маркова говорив представник молодого покоління, колись секретар комсомолу України, а тепер секретар ЦК комуністичної партії на Україні О. С. Капто. Його виступу совєтська преса не зберегла для майбутніх поколінь, але вона зберегла його загальний тон і тему. Ось вони: „О.С. Капто докладно спинився на проблемі зростання керівної ролі робітничого класу в суспільстві розвинутого соціялізму, що є об'єктивною закономірністю суспільного прогресу, розглянув питання розвитку історичної місії робітничого класу в сучасних умовах, його взаємодію з науково-технічною революцією. Він побажав учасникам конференції успішної і плодотворної роботи над творами, гідними нашого часу" (Літературна Україна, ч. 42, 27 травня 1980). Стільки нещасний товариш Капто. Але то і не зовсім диво, що він говорив, як дерев'яними устами, бо сама тема тієї „історичної" конференції була: „Провідна сила в будівництві комунізму. Робітничий клас суспільства розвинутого соціялізму, науково-технічний прогрес і завдання літератури". Отже доповідачі мусіли триматися тієї „геніяльної" теми.

Але не тримався її або не зовсім тримався головний доповідач з українського боку, секретар Спілки письменників України Павло Загребельний, талановитий автор, творець цілого ряду кращих книжок у нашій підсовєтській літературі. Почав П. Загребельний як пристало на доброго письменника широкою картиною людських зусиль і людського розвитку, але зразу мусів скласти дань режимові й заговорив не про інтерес літератури до людини взагалі, власне те, що в літературі найсуттєвіше, а тільки до „трудової людини".

„Напевне, було б вельми цікаво простежити інтерес усієї світової літератури до трудової людини, починаючи від іригаторів. Дворіччя, будівників Вавілона і єгипетських пірамід, ремісників Сходу, каменотесів Греції і Риму, ренесансних майстрів бронзового лиття, членів середньовічних цехів і братств, фабричних робітників вісімнадцятого і дев'ятнадцятого століть. Священні гімни, ділові папіруси, статути візантійських еснафів, фетви османських муфтіїв, мемуари Бенвенуто Челліні, романи Діккенса і Золя, „Листи до робітників" Джона Рескіна або ж звернені до англійських робітників слова священика-демократа Фредеріка Робертсона: „Робітники, ми чекаємо від вас поезії, ви живете так правдиво і сміливо" — все це передувало тому, що ми сьогодні називаємо літературою про робітничий клас, про той клас, на долю якого випала історична місія в союзі з іншими прошарками трудящих визначити нові форми людського суспільства, визначити і створювати ідеологію, мораль і культуру цього суспільства".

Прочитавши цей непогано побудований вступ до довгої програмової доповіді, думаємо, чи направду Загребельний очікує, що робітники писатимуть поезії, а чи це тільки реверанс у бік партії, що називає себе робітничою, а яка на ділі колись була партією „професійних революціонерів", а тепер є партією звичайнісіньких бюрократів, які постійно відкликуються на робітників, щоб мати для себе широку соціяльну базу і сяке-таке виправдання для свого існування. Але незабаром Загребельний заперечує себе і свій вступ, у якому він говорить про „літературу про робітничий клас" і стверджує, що є щось інше, як „продукційні процеси" і робітник при станку, які творять життя людини, виповнюють її глибоким змістом і роблять вартісним. Ось як про це висловлюється Загребельний:

„Так деякі письменники ось уже тривалий час стверджують, ніби всі основні інтереси радянської людини перемістилися у виробничу сферу, а тому, мовляв, віднині література повинна займатися лише цією стороною життєдіяльности людей, не звертаючи уваги ні на які інші сторони".

(Продовження буде)

Володимир Душник

ЯКА НЕВТРАЛЬНІСТЬ?

Від самого початку війни між Іраком і Іраном, президент Картер проголосив у тому конфлікті затримання строгої невтральности Америки та посередньо візвав СССР не вмішуватися у цей льокальний спір між тими двома ісламськими державами.

Але неможливість Америці вдержувати строгу невтральність в цій війні наглядно виявилася тоді коли американський Уряд вислав до Савдівської Арабії чотири наймодерніші американські розвідчі радарні літаки, разом із 300-ма членами вишколеної обслуги. Рішення президента Картера задовільнити прохання уряду Савдівської Арабії в ніякому разі не порушує заяву американського Уряду про „строгу невтральність" у війні між Іраком і Іраном. Бож ясно було сказано, що ця американська невтральність виключно відноситься до двох воюючих сторін і їхніх територій, а не до третіх сторін, які можуть бути втягнені в цей конфлікт.

Облудні заяви СССР

Совєтський уряд також заявив, що він — „невтральний", але відомо, що в СССР існує особлива „дефініція невтральности", яка має цілком інше значення у вільному світі. Фактом є, що СССР висилав зброю та амуніцію у масовій кількості до Іраку в тому самому часі, коли Леонід Брежнєв закликав обидві воюючі сторони до переговорів при спільному столі" в дусі „доброї згоди". Це той же самий Брежнєв, що в грудні минулого року вислав 85,000 совєтського війська до Афганістану, щоб „рятувати" комуністичний маріонетковий уряд, який він сам там встановив, і який виявив себе водночас великим лицеміром, виголошуючи фразу, що збройним конфліктом не можна погодити різні непорозуміння в нашому дні і нашому віці."

Ці заяви Брежнєва варто взяти під увагу хоч би навіть тому, що багато американців на високих урядових постах у Вашінґтоні настоюють на цій думці, що Совєтський Союз є в однаковій мірі за скорим замиренням між Іраком і Іраном як і ЗСА.

Це є звичайною неправдою, бо СССР є зацікавлений лише в одному, а саме, щоб ЗСА та їхні союзники активно не включилися в конфлікт навіть з цим наміром, щоб його закінчита, бож Совєтський Союз не втрачає із продовженням конфлікту, а навпаки, може багато скористати.

У противагу до ЗСА та їхніх союзників, СССР не потребує іракської чи іранської нафтової ропи, тому занепад її продукції в тих країнах принесе куди більш шкоди Заходові, як совєтам. Крім того: Москва узброює Ірак та вдержує дуже приязні стосунки з Багдадом, не зважаючи на те, що Ірак будь-то-би є антикомуністичною країною. Ще один чинник, відіграє важливу ролю в цій ситуації, а це скрайньо-ворожа настанова Іраку до Америки, який є однією із чолових арабських держав, які заприсягли знищити єгипетсько-ізраїльське порозуміння.

Важливим політичним завданням совєтської закордонної політики на Близькому Сході — це захопити контролю Перської затоки та багаті копальні нафти, які обслуговують 40 відсотків не-комуністичного світу. Москва кладе тепер на карту Іраку, який, на думку совєтських стратегів, вийде переможцем над Іраном. Совєтський Союз також старається підсилювати хаос в Ірані, не зважаючи на це, що водночас він лицемірно простягає „руку приязні" Хомейні. Продовження війни приведе напевно до ще більшого безладдя в Ірані та може підготовити ґрунт для загарбання влади малою, але добре зорганізованою комуністичною партією Тудеґ.

Давня постава

Розуміючи цілі СССР ми не можемо зрозуміти поставу інших держав, включно з ЗСА з їхніми союзниками та тих арабських держав, що продукують нафтову ропу. Об'єднані Нації проголосили, чи пак, домагаються щоб припинити війну, але всі інші держави мовчать. Франція, наприклад, подібно як і Совєтський Союз постачає масово зброю і амуніцію до Іраку.

Якщо СССР та деякі европейські країни будуть надалі узброювати Ірак, річ ясна, що Америка не може бути тільки безпосереднім глядачем. Бо ця „мала гранична війна" має в собі зародки великого конфлікту. Президент Картер заявив одверто, що Америка задумує вдержати Гормузьку протоку відкритою для перевозу нафти. В тому сенсі треба розуміти висилку американських розвідчих літаків до Савдівської Арабії.

Президент Картер сказав, що Америка затримає свою невтральність в конфлікті між Іраком і Іраном, однак ця американська невтральність не є абсолютною, а тільки до певної міри умовним становищем-доки життьові інтереси Америки й інших країн вільного світу не є невідклично загрожені на Близькому Сході.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

ВТЕЧА В КРАЇНУ МАРЕННЯ

Лев Яцкевич

Новий Світ, що його відкрив Колумб подарував людству не тільки картоплю, какао та тютюн, але також один з найбільших наркотиків — кокаїн.

Кокаїн по своїй хемічній структурі — це алькальоїд, що подібно, як інші наркотики (морфіна, опій, героїн, ЛСД) має великий фізіологічний вплив на організм людини й тварини. В менших кількостях, він приємно подразнює нерви, усуває втому та збільшує снагу до праці.

Кокаїн вирощують з листя перуанської рослини „еритроксилон кока", що її культивували ще старинні інки, вважаючи її святим кущем.

Індіяни, поселені здовж гір Андів (теперішня територія Болівії і Перу), жували листя коки для емоції та фізичної витривалости, впродовж 3,000 літ. Дехто порівнює звичку жування листя коки з модерною звичкою пиття кави. В обох випадках відсоток наркотику дуже малий: кофеїну в каві, не більше 1.5 відсотків до 2.5 відсотка, а кокаїну в листях коки, 0.63 відсотка до 1.5 відсотка. З огляду на таку малу концентрацію кокаїну, жування листя коки в Південній Америці вважається буденною справою. До речі, кокаїн до 1903 року становив основну домішку популярної сьогодні в ЗСА кока-коли. Кокаїн виявився проблемою, щойно по його ізоляції та відокремленні з листя кока німецьким вченим д-ром Альфредом Німаном 1865 року.

Досліди Фройда

У 1884 році славний творець психоаналізи, Зиґмунд Фройд, вичитав у якійсь газетній новинці, про надзвичайний вплив кокаїну на піднесення військового духа баварської армії, в часі військових вправ. Фройд, не думаючи багато, купив невелику дозу кокаїну, щоб перевести дослід на собі самому та своїх пацієнтах.

Досліди Фройда викликали велике зацікавлення кокаїном в світі та причинилися до його широкого вжитку в медицині, головно, як засоби анестезії. З поширенням вжитку кокаїну, збільшилася його продукція. Особливо продуценти т. зв. патентових ліків, почали впроваджувати кокаїн для своїх фармакологічних продуктів, згадати б хоча популярне колись в світі лікувальне вино „Він Маріяні", що стало улюбленим напитком багатьох, загальновідомих людей, у минулому сторіччі таких, як: американський президент МекКінлі, французький письменник Анатоль Франс, американський винахідник Томас Альва Едісон та Папа Лев XIII. Таємницею великої популярности та успіху цього вина був невеликий відсоток у ньому кокаїну. При кінці XIX та з початком XX сторіччя, кокаїн став дуже популярний в ЗСА, під назвою „гай фівер".

Після Першої світової війни, вжиток кокаїну поширився до тієї міри, що це примусило американський Конгрес впровадити закон про заборону імпорту кокаїну (1922 р.) в обох формах: готового екстракту та листя коки. Цей закон причинився також до припинення медичних дослідів над тим наркотиком. Кокаїн був „відкритий" знову в 1960 роках, модерним поколінням „гиппі", які започаткували його вжиток, а з ним збільшену його продукцію та нелеґальний імпорт до ЗСА.

Цифри говорять

Сьогодні, ніхто не веде статистики, в якій кількості кокаїн проходить нелеґально крізь „зелені" кордони ЗСА. Не зважаючи на строгу митну та поліційну контролю, тільки дуже мала частина цього продукту дістається до рук федеральних аґентів. Але навіть ця невелика кількість кокаїну, що впадає до рук представників контролі імпорту кокаїну, дає нам уявлення про застрашуючий зріст консумпції цього небезпечного наркотику у ЗСА.

І так в 1964 році федеральні аґенти переловили 16.4 фунтів кокаїну, а в пізніших роках — в 1968 — 96.8 ф., в 1971 — 407 ф., в1975 — 1,232, в 1976 — 4,245 ф., а в 1978 році — 18,460 ф. Слід, притому, мати також на увазі незвичайно високу ціну кокаїну, що доходить до 4,000 долярів за унцію, в порівнянні з його леґальною ціною для медичних потреб, що дорівнюється 50 долярів за унцію.

Але не зважаючи на його дуже високу ціну, він втішається дальше великим попитом та щораз більшим поширенням, особливо, серед американської молоді та декадентських кіл американського суспільства.

Під теперішню пору 90 відсотків кокаїну імпортується з Болівії та Перу. З огляду на казково-високий відсоток заробітку, з кожним роком більшає кількість його нелеґальних імпортерів, хоча існують високі кари, великий риск та строга контроля федеральних аґентів та поліції.

Із поширенням руху декадентської культури, застрики кокаїну стали формою модерного зажування, втечі від дійсности та психічного переміщення до „країни марення". Хвороблива пристрасть до кокаїну, витворена станом евфорії, що виявляється підвищенням, м'язових та психічних сил. Нерідко при тому, постають додаткові зорові та слухові галюцинації. Надмірне вживання кокаїну порушує функції багатьох органів та систем організму та доводить до психічних розладів.

Галя Клим

УКРАЇНСЬКЕ МУЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ

(З життя Українського Музичного Інституту Америки в шкільному році 1979-80)

(4)

„Концерт визначних" відбувся 1-го червня ц. р. і в ньому взяли участь 14 учнів: 8 піяністів і 6 скрипалів. Виконавцями програми, що складалася з 10-ти українських творів і 20-ти творів із всесвітньої музичної літератури, були: А. Ляшок, Л. Ляшок (кл. Т. Богданської, Нюарк); А. Аєрбе, Б. Аєрбе, А. Грицак, І. Пономаренко, В. Яремчук (кл. Р. Венке, Ню Йорк-Нюарк); В. Бойко і М. Бойко (кл. А. Жилавої, Філядельфія), О. Гарасимчук (кл. Г. Мирошниченко, Ню Йорк); Ю. Фурда (кл. К. Чічки-Андрієнко, Ню Йорк); М. Аєрбе (кл. Л. Стругацького, Ню Йорк); І. Дац і У. Пінковська (кл. Г. Клим, Ірвінґтон). Надзвичайною несподіванкою була участь в цьому концерті далеко віддаленого відділу в Детройті, який репрезентувала Л. Кізима, учениця М. Тарнавської і після утяжливої подорожі зробила публіці приємність, головно вмілим виконанням нелегкої Прелюдії Ревуцького, оп. 7, ч. 1.

Вокальний ансамбль „Промінь під керуванням Б. Волянської, що вже існує при УМІ в Ню Йорку понад три роки і видатно працює, — закінчив програму цього концерту двома творами Людкевича: „Царівна Млака" і „Баркароля". Акомпаньювали: Т. Богданська, М. Аєрбе, М. Мачай і Л. Шавяк-Паславська.

Велике признання і щира подяка паням Батьківського Кружка при УМІ, головно О. Луцькій, І. Мачай і С. Нагірній за кожну гостину в Ню Йорку.

Щоб здобути наглядні критерії порівняння між американськими стандартами навчання та УМІ, що спирається на европейських зразках, деякі наші учителі стали членами американських музичних ліґ і організацій для участи своїх учнів в іншого роду іспитах і конкурсах.

У т. зв. Асоціяції Учителів Музики в Ню Йорку, у відповідних іспитах для молодших учнів-піяністів, у віці до 16-го року життя, були вибрані для участи в спільнім концерті такі учні: Анна Еммер і Аґата Еммер (кл. Т. оґданської); Я. Бачинський і Т. Перальта (кл. К. Чічки-Андрієнко) та Е. Лоза (кл. Л. Стругацького). Концерт відбувся 13-го квітня ц. р. в Камі Голл у Ню Йорку. В іспитах для старших віком учнів, для спільного концерту в нюйоркському Карнеґі-Рісайтел Голл, були вибрані: М. Аєрбе (кл. Л. Стругацьдого), Ю. Фурда (кл. К. Чічки-Андрієнко) та А. Шеґедин (кл. Т. оґданської), і цей концерт відбувся 15-го червня ц. р.

У т. зв. Центральний стейтовий Фонд Культури, що існує при Арт Сентер в Ню Джерзі, були цього року іспити для молодих талантів у різних ділянках мистецтва і у фінальному вибрано для спільного концерту двоє скрипалів — Б. і А. Аєрбе, (кл. Рафаїла Венке, Ню Йорк), які при акомпаньяменті їхньої сестри М. Аєрбе виконали концерт Баха в д-моль. Концерт молодих талантів відбувся 30-го травня ц. р. в Арт Сентер.

З рамени Асоціяції Американських Музик і Оркестр в Детройті, американські школи уряджують взимі кожного року конкурси для учнів музики і в них брали і беруть участь учні УМІ, кл. Л. Сої. Перші нагороди виграли учні: С. Стельмах, А. Ґалюра, Д. Лішльовс і С. Лішльовс.

В іспитах т. зв. Асоціяції Музичних Учителів у Ню Джерзі брали участь цього року і дістали високі оцінки учні Т. Богданської: Анна і Аґата Еммер та А. і Л. Ляшок. У цьогорічних конкурсах цієї організації брали участь 9 учнів Г. Клим (УМІ Ірвінґтон) і з них у відповідних категоріях вимаганих фортепіянових творів перше місце і нагороду брати участь у концерті переможців, що відбувся 30-го березня ц. р. в Патерсон Коледжі у Вейні, Н. Дж., — здобула Н. Дац. Два другі місця в цих конкурсах здобули М. Худьо і У. Пінковська. Про 10-річну участь наших учнів в цих конкурсах було докладне звідомлення в пресі.

Громадське життя

Основним обов'язком учителів УМІ є підтримувати національну свідомість учнів шляхом якнайширшого включування до педагогічного репертуару творів українських композиторів. Ці твори, виконувані в програмах наших учнівських концертів, не тільки замітно подобаються нашій публіці, але зацікавлюють неукраїнських учителів, членів іспитових комісій, згаданих вище музичних ліґ і організацій. З цим зроджується у наших молодих виконавців почуття національної гордости, так дуже їм в майбутньому потрібне. Ці твори теж придаються для урізноманітнення програми українських імпрез і академій і цим способом наші учні вже в заранні втягаються у сповнювання якогось громадського обов'язку. У висліді, наша ширша публіка, замість слухати, чомусь так часто виконуваних фортепіянових творів Рахманінова чи Шопена, які нічогісінького спільного з програмою, а тим більше з ідеєю українських національних свят не мають, — має нагоду пізнати не меншу вартість української інструментальної музики.

У цьому році навіть наші наймолодші учні були виконавцями великої частини програми фестивалю, що його уряджував Український Комітет Міжнародного Року Дитини, 18-го листопада м. р. в залях Ратґерського університету в Нюарку. Українські фортепіянові твори виконували учні: У. Леґедза, М. Худьо, Л. Ляшок і О. Гарасимчук, помітний успіх мав талановитий 11-річний скрипаль Б. Аєрбе, якому акомпаньювала його сестра М. Аєрбе.

Учасником програми цього фестивалю було також Музичне Дошкілля, що існує при відділі УМІ в Нюарку вже вісім років, а яке надзвичайно фахово і віддано

(Закінчення на стор. 3)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

Українське музичне...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

провадить М. Шлемкевич-Савицька. Про казку „Жаба", що її виконували 27 малят цього Дошкілля 15-го червня ц. р. в Нюарку було звідомлення в „Свободі"; хочеться тільки на цьому місці підкреслити, що чистий дохід з казки в сумі 222 долярів передано на потреби українських сиріт в Аргентині.

Наші учителі постійно виявляють свою активність у громадському житті й в останньому шкільному році не бракує на це прикладів. Заслужена в популяризуванні української фортепіянової музики Дарія Гординська-Каранович, в „погоду і негоду" своїх днів завжди готова послужити своїм талантом і багатим репертуаром українських і неукраїнських творів, уміло дібранням для характеру наших національних свят чи академій. Крім згаданого вкладу в концерти Станислава Людкевича, вона брала цього року участь, як солістка в Святі Соборности і Самостійности Української Держави, що його уряджував Відділ УККА в Ірвінґтоні 20-го січня ц. р., а 17-го травня в академії на честь Патріярха Иосифа, що її уряджувало Українське Патріярхальне Товариство Нюарк-Ірвінґтон. Навіть в останніх днях життя свого чоловіка, д-ра Б. Карановича, наша піяністка читала реферат „Музика в житті людини" і грала „Чорногору" Людкевича на з'їзді учителів і учнів львівської гімназії Сестер Василіянок, що відбувся 7-го червня на Союзівці, сповняючи свій обов'язок колишньої учениці цієї гімназії. Як і в попередніх роках Д. Каранович є співвиконавцем програм домашніх концертів піяністки Ф. Бокаріюс-Сагайдачної, де виконує українську і світову музичну літературу для на видатних становищах представників іноземних консулятів Ню Йорку.

Щироактивною для своїх громад є Таїса Богданська, теперішній президент УМІ. Як член Українського Комітету Міжнародного Року Дитини і мистецький дорадник Т. Богданська була на практиці промотором цілої музичної частини згаданого вже фестивалю і не тільки придбала музичні точки, а ще й для деяких з них виконувала фортепіяновий супровід. Крім постійної ролі акомпаньятора в громадських і шкільних імпрезах, в цьому році її запрошено виконувати сольові фортепіянові твори у Вечорі Літератури з України, що його влаштовував Гурток Книголюбів при Окружній Раді СУА у Філядельфеї, 22-го жовтня м. р. Т. Богданська брала також участь, як солістка в академії на честь С. Петлюри, що її уряджували 30-го вересня м. р. громадські організації Нюарку й Ірвінґтону, вона рівнож доповнила своєю музикою виставку образів Ірини Носик, що відбулася в Ірвінґтоні 19-го квітня ц. р.

Дуже активним ув українськім музичнім житті є завжди директор відділу УМІ у Філядельфії, Юрій Оранський, який, подібно, в пошану С. Людкевича, склав екранізований альбом фотографій з життя композитора Миколи Леонтовича та збірку стереофонічних записів його творів. Долучивши свої коментарі, Ю. Оранський дав у Літературно-Мистецькім Клюбі в Ню Йорку, 9-го листопада м. р. Вечір в пошану М. Леонтовича.

Скрипаль Володимир Тритяк, який в цьому році відновив працю учителя УМІ в Нюарку, був солістом у згаданій академії в честь Патріярха Иосифа та з нагоди виставки образів І. Носик. Сьогодні наш скрипаль і диригент провадить новостворений мішаний хор на терені Нюарку-Ірвінґтону.

Напевно було більше прикладів активности наших учителів і учнів серед своїх громад, але нині точніших звідомлень ще у нас немає.

Ними є наші учні, які закінчили в УМІ курси навчання дипломовим іспитом, або іспитом-абсолюторією. Ці, які вибрали музику, як фах, продовжують, чи завершують свої музичні студії в американських коледжах і стають учителями та часто виявляють себе в ділянці мистецько-виконавчій, точніше, дають самостійні концерти, є співвиконавцями камерної музики і піяністами-акомпаньяторами. В цьому році часто появлялися на сторінках нашої преси прізвища таких наших абсольвентів останніх років як: Л. Магун-Гурин, Л. Крупа, О. Кузишин, М. Мачай, У. Ольшанівська, І. Пелех, Д. Сиґіда, Л. Шавяк-Паславська, С. Шереґ і можливо інших. Слідкуючи за тим, який у них залишився сантимент до української музики, треба признати, що вони її включають до свого репертуару, але в більшості тоді, коли виконують її виключно для української публіки. Мало знаємо, наскільки вони здобуваються на пропаґування українських творів серед свого, хоч би найближчого американського довкілля.

Недавно було в нашій пресі звідомлення з мистецького турне по Західній Европі чоловічого хору „Прометей" з Філядельфії, під дириґентурою М. Длябоги, акомпаньятором якого є І. Пелех, наша абсольвентка. В програмі концертів, запляновании для української і також неукраїнської публіки, бо відбувалися деколи в репрезентативних залях головних міст, були українські і неукраїнські вокальні твори, а поміж ними фортепіянові сольо І. Пелех, яка виконувала Баляду ґ-моль Шопена і 2-гу Рапсодію Лисенка, за яку саме публіка нагородила її особливими оваціями. Хай це послужить прикладом доброї нагоди пропаґування української музичної культури в світі.

Деякі з наших абсольвентів, які сподіваються для свого концертування мішаної публіки (української і неукраїнської), волікть радше не виконувати українських творів, а то й в даних про себе на програмках промовчують ім'я нашої школи, чи затають поміж іменами своїх американських учителів, ім'я не раз довголітнього українського вчителя. Мабуть думають, що це ім'я могло б знизити їх вартість, а то й попсувати їхню мистецьку кар'єру. Цікаво, однак, що такі світочі, як Артур Рубінстін, Владімір Горовіц, а навіть всім відомий тут Ліберачі, не закривають свого національного походження, ні імен учителів, які допомагали їм ставити перші кроки.

Дух часу робить своє і наша молодь, яка студіює в американських коледжах композицію, проявляє себе часто в музиці легкого жанру. Сьогодні вже є кілька джазових наших ансамблів, а ми, в УМІ, головно цікавимося такими, які створили наші абсольвенти, або беруть у них участь.

Пластинки ансамблю „Іскра", керівником якого є наш абсольвент Олесь Кузишин (УМІ Ню Йорк, кл. М. Байлової) засвідчують, скільки зусиль вкладено в творенні саме української „легкої" музики, яка, якщо має мистецьку вартість, повинна творитися і розвиватися рядом із нашою клясичною музикою. О. Кузишин був у цьому році аранжером Вечорів, присвячених Володимирові Івасюкові, закатованому ворогом в Україні, і в них, крім свого композиторського таланту, виявив ідейність і щирий патріотирм. Висока культура цих Вечорів залишила своє окреме враження.

Якщо наше покоління музик являється тим кільцем, що сполучує наші традиції, принесені з України із новими українськими надбаннями в прибраній батьківщині, то кожний мистецький крок в рості і ширенні нашої музичної культури в світі повинен бути нам дорогий і заслуговувати на підтримку цілого українського суспільства.

Не забуваймо за час виборів!

Ідучи за наполегливою і постійною пригадкою нашої преси про потребу включатися у виборчу акцію, українці не тільки організують відповідні комітети за вибір того чи іншого прихильного нам кандидата, але й приватні громадяни нав'язують контакти з окремими кандидатами на різні пости. На світлині Іван Капчак і його дружина Анна зі стейтовим асембліменом Тамом Ґульотта, який старається про перевибір у виборах 4-го листопада 1980 року у виборчому дистрикті. До цього дистрикту входять такі місцевості: Іст Медов, Левітавн, Норт Белмор, Норт Меррік і інші на Лонг Айленді, Н. Й. Т. Ґульотта завжди прихильно ставився до української громади та її справ, тому заслуговує на підтримку українських виборців.

В Ню Йорку...

(Закінчення зі стор. 1)

мистецьких і культурних імпрез: виставок по бібліотеках, концертів, симпозіюмів і лекцій по університетах, висвітлювання фільмів і подібного, і не тільки в Ню Йорку, а і скрізь по стейті Ню Йорк, бо Слов'янський тиждень проголошено також в Олбані губернатором Гю Кері.

Окреме проголошення Тижня разом з заповідженням програми відбулося теж в Ґлен Кові на Лонг Айленді.

З помітніших концертів є „Всеслов'янський Концерт" у неділю, 19-го жовтня, в авдиторії Гантер Коледжу, в програмі якого виступатимуть Нюйоркський Ансамбль Бандуристів, поруч поляків, болгарів і росіян та інших етнічних мистців. Всі святкування завершаться „Соняшниковим балем" у Білтмор готелі в неділю, 25-го жовтня (Медісон авеню і 43-тя вулиця), яким займаються принцеса Люсі Шіразе з прімадоннами Галиною Андреадіс і Калерією Федічевою. Стрій вечірній, вступ — 50 дол. від особи, що їх можна відтягнути від податку. Коктейл розпочинається о год. 7:30 вечора.

Про докладні програми по різних публічних бібліотеках слід інформуватися безпосередньо в своїх бібліотеках телефонічно або в Слов'янській Культурній Асоціяції: 663 5-та авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10022, тел.: 757-3638. Ця Асоціяція видала інформаційну летючку-брошурку з докладним поданням імпрез.

КВАРТАЛЬНІ НАРАДИ КОУАО

Ню Йорк, Н. Й. — В суботу, 25 -го жовтня ц. р., о год. 3:30 по полудні тут в Українському Народному Домі при 2-ій авеню (кімната ч. 22) відбудуться квартальні наради відпоручників організацій та представників довколишніх Відділів УККА. У програмі предбачено: звітування управи Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій, підготова до протестаційної маніфестації в дні 7-го листопада о год. 6-ій вечора під будинком совєтської місії до ОН при 67-ій вулиці і Лексингтон авеню, 75-річчя КОУАО, відзначення Листопадового Чину та інші справи. До участи в нарадах запрошені представники Відділів УККА Бруклину, Бриджпорту, Гемпстеду, Йонкерсу, Випані, Джерзі Сиunderscore Сиunderscore

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ВШАНУЮТЬ ПІОНЕРОК

Пассейк, Н. ДЖ. — 70-ий Відділ СУА в Пассейку влаштовує тут в неділю, 19-го жовтня о год. 4-ій по полудні в Українській Централі при 240 Говп авеню імпрезу для вшанування своїх членок-піонерок СУА ще на рідних землях. Організатори запрошують на цю урочистість українське громадянство.

В глибокому смутку повідомляємо
Рідних, Приятелів і Знайомих,
що 15-го жовтня 1980 року,
по тяжкій і довгій недузі, помер
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

ПЕТРО ХОМЯК

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю, 17-го жовтня 1980 р., о год. 8-ій веч., у похоронному заведенні Murphfy, 1002 Radcliffe Street, Bristol, Pa.

ПОХОРОН почнеться в суботу, 18-го жовтня 1980 року, о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до української католицької церкви Св. Покрови на Bath Rd., Bristol, Pa.

Горем прибиті:
АННА — дружина
ПЕТРО-МИКОЛА — син
СТЕФАНІЯ — сестра в Україні
Ближча та дальша Родина в Україні й Америці

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Незабутнього
МУЖА І БАТЬКА

бл. п.

МИРОНА КАРБІВНИКА

буде відслужена
ПАНАХИДА
в катедрі української православної церкви
св. князя Володимира у Філядельфії, Па.
в неділю, 19 жовтня 1980 р., о год. 12-ій дня

Просимо Родину і Приятелів про молитви за спокій Його душі.

Дружина — ЕВГЕНІЯ
Син — ҐРЕҐОРІ
Доні — ДАНА І АНДРЕЙКА

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. протопрес. Іван Ткачук відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 24-го жовтня 1980 року, о год. 10-ій ранку, в УПЦеркві Всіх Святих, в Ню Йорку, Н. Й., за Блаженної Пам'яті:

МИРОСЛАВА КУЧМУ	МИХАЙЛА СТРУМІНСЬКОГО
ЯКОВА КОДНОГО	ПАВЛА Е. АКИМЕНКА
ЧЕСТЕРА МАНАСТЕРСЬКОГО	ІВАНА ЛУЧКОВСЬКОГО
СОНЮ БОГАЧЕВСЬКУ	ГАЛИНУ ОПИР
МАРІЮ ДАНИЛОВИЧ	АНДРІЯ ЖИТИНСЬКОГО
АНТОНА БЕРЕГУЛЬКУ	д-ра ВОЛОДИМИРА ПРОКОПОВИЧА

Наступне Заупокійне Богослуження відправить о. протопрес. Іван Ткачук у листопаді ц. р.

Всіх ВП. Членів ФКУ, просимо про молитви за померлих наших друзів.

Де б Ви не були, помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна пам'ять Померлим Членам ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

НЕДІЛЯ, 19-го ЖОВТНЯ 1980 р. Год. 5-та по пол.	ЛІҐОВІ ЗМАГАННЯ	Площа ФАРЧЕРС ҐРОВ, ЮНЬЙОН, Н. Дж.

УСВТ „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ" — ВІСЛА С. К.

Обидві дружини виступлять у своїх найкращих складах.

КОСТЮМІВКА „ЛІСОВИХ ЧОРТІВ"

Субота, 22-го листопада 1980 року
Початок о год. 9-ій веч.

Українська Централя, 240 Hope Ave., Пассейк, Н. Дж.

Оркестра „ТЕМПО"

Вступ: $7.00, в костюмах — $5.00. *Стрій костюмовий або вечірній*

АМЕРИКАНЦІ в ОБОРОНІ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ в УКРАЇНІ

запрошують всіх Мешканців Нюарку-Ірвінґтону і околиці на

ЗУСТРІЧ

З АДВОКАТОМ

Мирославом Смородським

членом американської офіційної делеґації на Мадридську Конференцію

Зустріч відбудеться

в залі Українського Народного Дому, 140 Проспект Авеню, Ірвінґтон
в неділю, 26-го жовтня 1980 р., о год. 4-ій по пол.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ МОНОГРАФІЮ ВОЛОДИМИРА БАЛЯСА

Дня 17-го вересня 1980 року, вручено п-і Стефі Баляс пропам'ятну Грамоту від Української Громади в Лос Анджелес і околиці з таким змістом:

Грамота

Українське Громадянство полудневої Каліфорнії глибоко зворушене сумною вісткою що відійшов із поміж нас живих визначний мистець

Володимир Баляс

Втрата ця болюча не тільки для його рідні та приятелів, але й для цілої української спільноти.

В. Баляс, майстер різних жанрів образотворчого та скульптурного мистецтва, невтомно і відважно ніс українську традицію у широкий світ.

За те йому дяка і довічна слава

Лос Анджелес 19 квітня 1980

УКР. КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА	УКО
ЦЕРКВА СВ. ВОЛОДИМИРА	ЦЕРКВА СВ. АНДРЕЯ ПЕРВ.
ТОВ. УКР. ІНЖЕНЕРІВ	СОЮЗ УКРАЇНОК
СТАНИЦЯ ПЛАСТУ	ВІДДІЛ СУМА
УКР. КРЕДИТОВА СПІЛКА	РІДНА ШКОЛА

При цій нагоді також складаємо щиру подяку Усім, що замість квітів на могилу, склали 1,107 долярів, які пані Баляс призначила на фонд видання монографії про творчість і мистецьку спадщину нашого Мистця і Приятеля.

Додаткові пожертви на цей фонд проситься слати на окреме конто:

No. 320, "BALAS MONOGRAPHY FUND"
Ukrainian Credit Union
4315 Melrose Avenue • Los Angeles, Calif. 90029

ПОВІДОМЛЯЮ РІДНИХ, ДРУЗІВ І ЗНАЙОМИХ, ЩО

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА на могилі

мого Найдорожчого МУЖА

бл. п.

Інж. АДРІЯНА ЛАПИЧАКА

відбудеться
в неділю, 26-го жовтня 1980 року, о год. 2:30 по полудні
на Українському Православному цвинтарі
св. Андрея в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ЛЮБА — дружина

Вшановуючи Його пам'ять, складаю:

$100.00 .... на будову Церкви в Люрді
$100.00 .... на Сиротинець у Бразилії
$100.00 .... на Український Комітет Бабиного Яру в Денвер, Коло.
$100.00 .... на Стипендійну Акцію Союзу Українок Америки
$100.00 .... на Жіночу Відбиванкову Ланку при УСВТ „Чорноморська Січ" в Нюарку, Н. Дж.

Доповідь про сучасний стан ПУКЦеркви

На форумі відділу Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку, 13-го вересня, в Українському Народному Домі виступив з доповіддю про сучасний стан ПУКЦеркви голова крайового Українського Патріярхального Т-ва д-р Богдан Лончина. На цьому місці варт підкреслити, що п-во Лончини з своїх п'ятьох дітей дали двох синів на службу Богові: о. Гліб Лончина є в Римі у манастирі Студитів,а о.Тарас Лончина є на парафії в Балтіморі й Вашінгтоні. Підкреслюю цей момент, бо він під сучасну пору має особливу вагу. Перед початком доповіді о. парох д-р Володимир Ґавліч провів молитву.

Для того,щоб підійти до сучасних подій, що мали місце в нашій Церкви і далі продовжуються, доповідач зробив своєрідне введення. Щоби краще представити сучасне, він в ретроспективній формі наголосив факти минулого. Доповідач підкреслив фази, які проходила Українська Католицька Церква в історичній перспективі. Наша Церква також і вминулому переходила тяжкі, переслідування зі сторони російського православ'я. Про це у нас тепер не говориться і мало хто це знає.

Ми знаємо найновішу мартирологію нашої Церкви, що розпочалася в сорокових роках у большевицькій дійсності. Хоч переслідування Церкви в минулому, як і тепер є велике, то все таки віра серед нашого народу не маліє, а кріпшає. Можна вбити людину, але не можна скувати людської душі. Цього не вдалося доконати атеїстичному Кремлеві.

Доповідач насвітлив постаті двох велетнів Української Помісної Католицької Церкви: Слугу Божого Митрополита Андрея і Патріярха Йосифа. Треба певної перспективи часу, щоб можно було зробити належну оцінку їх незрівняного вкладу для нашої Церкви.

Історичний вступ був зроблений доповідачем для того, щоб краще й проглядніше аналізувати й висвітлювати проблеми нашої Церкви під сучасну пору. Треба підкреслити, що на протязі більше, як п'ятнадцяти років події в нашій Церкві дуже швидко розвиваються. Не раз буває так,що подія подію переганяє, і ми не встигаємо їх належно схоплювати та аналізувати. В останньому часі ворушить мирянську думку Надзвичайний синод, що був скликаний Папою Іваном II в порозумінні з Патріярхом Йосифом і останні буллі для коадьютора Мирослава Любачівського. Доповідач підійшов до цих проблем досить обережно. Він не виявляв своїх особистих схвалень чи невдоволення, називав окремі моменти і аналізував їх, при цьому підкреслюючи — чи нам це подобається, чи ні,' — що відбутий Надзвичайний синод у розвиткуподій у нашій Церкві є безсумнівним кроком вперед. І це є позитив.

Для підкреслення цього факту прелеґент пригадав, що був час, коли нашому Патріярхові Йосифові було заборонено скликати владик на буль-які наради, йому навіть були заборонили приїхати на Міжнародний Євхаристійний Конґрес, що відбувався у Філядельфії.

Коли це все взяти до уваги і порівняти з тим, що Папа Іван Павло II скликав Надзвичайний синод і сказав, що відтепер Патріярх Йосиф буде мати можливість сам скликати синоди, відповідно від потреби, за дозволом і благословенням Папи. Звичайно, що це не є те, що ми собі бажаємо, але є вже цим кроком вперед. Це означає, що нам потрібно далі ще більш наполегливо продовжувати працю, і напевно вона принесе добрі плоди.

Коли ж іде мова про булли, то це окрема історія. Тут доповідач дещо згадав про різні течії у Римській Курії і висловив припущення, що булли є позакулісовою грою Під час авдієнції у Папи Івана Павла II, — сказав доповідач,— ми згадували йому також про булли. Папа відповів, що про це вже знає безпосередньо від Блаженнішого Йосифа. З реакції Папи можна зробити висновок, що це не є його діло. В цій справі ми повинні повести певні акції, а зокрема писати протестаційні листи до кардинала Кассаролі, який висилав ці булли.

При цьому доповідач згадав, що зараз префектом Священної Конгрегації для Східніх Церков є кардинал Рубін, мати якого була українкою, а батько вірменином він володіє добре українською мовою і може матиме більше зрозуміння для українських аспірацій. До нього можна писати листи по-українськи.

Д-р Б.Лончина підкреслив, що де-факто ми маємо наш патріярхат і Патріярха, а де-юре маємо Верховного Архиєпископа і Верховне Архиєпископство, і що в юрисдикційній площині немає поміж ними жодної різниці. Прийде час і визнають патріярхат. Але для цього нам треба всім працювати.

Доповідь д-ра Б.Лончини була дбайливо опрацьована і сперта на джерельних матеріялах. Довгі, довгі оплески були наявним доказом, що публика прийняла доповідь з задоволенням.

В дискусії взяли участь численні присутні, серед яких було багато визначних діячів Патріярхального Руху. В основному дискусія проходила довкола Надзвичайного Синоду і булл. На всі питання і висловленні думки в дискусії доповідач давав вичерпні відповіді. Велика участь у доповіді і жвава дискусія вказували на те, що серед нашої громади існує велике зацікавлення проблемами Української Католицької Церкви та її майбутнім, що слід уважати позитивними і здоровими проявами. Доповідач добре вив'язався зі свого нелегкого завдання.

Під час доповіді було заповіджено, що 11-го жовтня ц.р. відбудеться у Філядельфії з'їзд мирян, в тому самому готелі, де буде відбуватися 13-ий Конґрес Американських Українців. Після доповіді голова Т-ва Б.Лончина відбув коротку нараду з представниками відділів Українського Патріярхального Т-ва метрополії і околиці Ню Йорку.

Микола Галів

Росте кобзарська родина

Діти з новозаснованої групи гри на бандурі в Даґлестоні, Н.Й., разом з інструкторами й батьками. Перший ряд (зліва направо): Ярослав Біланюк, Михайло Демціо, Івась Біланюк і Лорейлі Ричі. Фругий ряд: Наталка Баранкевич, Таня Демціо, Романа Ґалло, Лариса Волчік, Джені Ричі й Андрій Мельник. Стоять: А.Баранкевич, Г.Демціо, Стистя Баранська, Ліда Чорна, Юліян Китастий, М.Чорний, В.Біланюк і П.Мельник.

Кожен з нас любується звуком бандури. А як не любуватися тим чудовим мелодійним інструментом, який став символом України. Справді, ми, українці, повинні пишатися нашими мистецькими надбаннями.

Музична культура кожного народу має свої особливості, свій інструмент. У нас, українців, найхарактернішим є кобза, яку ми тепер називаємо бандурою. Він є виключно український і немає собі рівних.

На Україні хоч і існують ансамблі і капелі бандури, вони, на жаль, не мають національного обличчя. В підручниках гри на бандурі ми зустрічаємо такий матеріял як „Дума про Леніна", „Посівна кампанія" тощо.

Для того, щоб відродити кобзарське мистецтво, у Ню Йорку постала Школа кобзарського мистецтва, яка з великим успіхом існує вже майже десять років.

Як довідуємось, ця школа має „Концертовий ансамбль" і п'ять відділів.

Всі ці гуртки завдячують своє існування дуже працьовитому і невтомному її директорові Миколі Чорному.

У вівторок, 23-го вересня, відбулася перша організаційна лекція гри на бандурі в Даґлестоні, в східній частині Ню Йорку. Ініціятором створення цієї групи була Володимира Біланюк. Надіємось, що ця клітина стане гідним додатком і вартісним членом цілої кобзарської родини.

Відділ цей буде унікальним, бо більшість бандуристів — це діти батьків другого і третього покоління, а також не-українці, діти американських професорів музики. Росте нове покоління, яке переймає мистецтво гри на бандурі і несе його поза межі української громади.

Першу лекцію попереджено організаційними заввагами М.Д.Чорного. Після настроювання бандур відбулася перша успішна проба, в якій взяло участь одинадцятеро дітей, а двоє були відсутні з причини недуги. Дай, Боже, дітям успіхів, батькам радости з корисної громадської праці, бо бандура з кожним днем стає більше популярною серед не-українців.

Українська спільнота недавно добилася чималих успіхів для популяризації української музичної справи: завдяки старанням проф Т.Гунчака при Ратґерс університеті постав курс гри на бандурі з кредитами, що його веде Юліян Китастий. Ідуть заходи зорганізувати подібне і в Нюйоркському університеті.

В Даґлестоні перша група відбула науку з великим ентузіязмом і успіхом. На інструктора тут призначено Христю Баранську. Першою лекцією керував сам Ю.Китастий, якому асистували Х.Баранська та Ліда Чорна.

Не можна було налюбуватися тим, як діти пильно сиділи і інтенсивно вслухалися в інструкції.

Радіємо цим досягненням і пишаємось тим, що в діяспорі розвивається українська багата музична культура.

Музика є універсальним засобом зносин і з не-українцями; особливо ж незвичайний інструмент — бандура; грою на ній захоплюються свої і чужі.

Володимира Біланюк

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редаґує Омелян Твардовський

ВІДБУДУТЬСЯ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УСЦАК — СХІД

Згідно з обіжником Управи УСЦАК-Схід, чергові Звичайні загальні збори Делеґатури УСЦАК-Схід відбудуться в четвер, увечорі, 6-го листопада ц. р., в домі УСВТ „Чернорська Січ" в Нюарку. В цих важливих зборах зобов'язані взяти участь представники усіх спортових товариств, клюбів, молодечих організацій, що є дійсними членами Делеґатури.

На зборах будуть теж вибрані делеґати на Загальні збори Централі, що відбудуться в часі довгого кінця тижня „Тенксґівінг" у Торонто, Канада.

ВІДКРИТІ ЮВІЛЕЙНІ ПЕРШЕНСТВА УСЦАК — 1980

Відкриті ювілейні першенства УСЦАК настільного тенісу відбудуться в днях 1 і2-го листопада ц. р. в Рочестері, Ню Йорк, в залі Поліш Фальконс при 9-ій вулиці. Змагання проходитимуть у групах: 1. дорослих чоловіків, 2. юнаків, 3. сеньйорів, 4. жіночій, 5. подвійній.

Господарем турніру є УАСТ Рочестер, провідником — ланковий УСЦАК Юрій Храневич.

ВІДБУВСЯ ВІДКРИТИЙ ТУРНІР ҐОЛЬФУ

В суботу, 27-го вересня ц.р. на ґольфових грищах в Кларк, Ню Джерзі, відбувся відкритий турнір ґольфу, що його зорганізувала ланка ґольфу УСВТ „Чорноморська Січ" під проводом ланкового адвоката Нестора Олесницького. В турнірі взяло участь усіх 47 змаґунів цього популярного в ЗСА спорту, які прибули з різних східніх стейтів Америки. Згідно з вислідами перші три місця зайняли: Богдан Аннюк, Філядельфія; д-р Степан Боднар, Ірвінґтон, і Франко Патрик з Коннектикет. Визначними ґольфістами виявили себе теж Михайло Шеґда з Гартфорду та Михайло Деметро і Іван Ґалій.

Як відмітив провідник турніру Н.Олесницький, рівень українських ґольфістів на східньому побережжі ЗСА постійно зростає, про що свідчать осяги перших 3-ох згаданих змагунів — 78, 79 і 81. Разом з якістю зростає і кількість аматорів цього спорту, як теж зацікавлення та піддержка турнірів з боку громадян і організацій. В обличчі цього варто звернути увагу наших діючих спортових осередків і на цей спорт і по можливості законтивізувати ланки ґольфу. В майбутньому можна буде проводити турніри ґольфу в рамцях делеґатур і Централі УСЦАК.

По закінченні звітового турніру відбувся бенкет-вечеря для усіх учасників, під час якого було вручено найкращим ґольфістам трофеї УСВТ „Чорноморська Січ" і додаткові цінні нагороди, що їх уфундували: УНСоюз, Оливна фірма Смука, УБСоюз, Аґенція „Дністер",фірма „Тризуб Спортс Лімітед", д-р Р.Кейбіда, українська щадниця „Тризуб"в Нюарку, Кредитівка з Джерзі Ситі, Аґенція Смаля—Таланчука, Литвин і Литвин, Салямандер, Карпатія Транзмішин, Енді Спортінг Ґудс і Ярема Ентерпрайс.

УСВТ "Ч.СІЧ"— ОШЕН КАВНТІ СК —5:0
УСВТ"Ч.СІЧ"— АРМЕНІЯНС СК — 2:2

Продовжується осіння рунда сезону копаного м'яча Шейфер Ліґи в усіх трьох дивізіях. В двох чергових змаганнях у найвищій дивізії „Мейджор", що відбулися в неділю 28-го вересня і 5-го жовтня ц. р. „Ч. Січ", яка єдина репрезентує українців у цьому спорті в Ню Джерзі, здобула три важливі точки і цим самим задержала одну з позицій лідера в показнику табелі гор.

В зустрічі з Ошен Кавнті далеко на виїзді на побережжі Атлантику „Січовики" здобули високу перемогу вислідом 5:0. Чотири із п'яти ґолів стрілив знаменитий новий центровий нападу нашої дружини Ключик; п'ятого ґоля здобув теж новий змагун, яким є ІгорЧижович.

В черговій зустрічі у себе вдома, на площі Фарчерс Ґров, "Ч.Січ" зміряла свої сили з новиком "Мейджор" дивізії, яким є вірменський клюб, у складі якого виступає ряд заавансованих змагунів, недавно прибулих з СССР та з інших країн Середнього Сходу. Як показує вислід, гра закінчилася „мирним" ремісом 2:2. Проте перебіг цих дуже завзятих змагань не був таким „мирним". Коли в першій половині гості щасливо використали незіграність дефензиви "Ч.Січі" і здобули ведення — 1:0, на площі не було для суддів більших проблем. Щойно після перерви, коли господарі на початку з чудового вільного стрілу ключика вирівняли вислід 1:1, а пізніше з ефектовного рейду і стрілу Ганича здобули ведення 2:1, гості почали гарячитися і словами й ногами порушувати правила гри, чим примусили головного суддю чотирикратно витягати жовту картку.

В кінцевій стадії тієї емоційної для численних глядачів зустрічі гості провели кілька швидких рейдів, з яких один знову через неполадки в лінії оборони „Ч. Січі" закінчився ґолем, що ним вірмени вирівняли вислід 2:2.

Склад "Ч.Січі": Пенцак, Ю.Бакун, А.Охрименко, В. Ткач, Д.Колес, П.Коваленко, І.Чижович, Д.Бакун, Р. Ганич, Т.Ключик, Ю.Юркевич, Т.Денисюк, М.Ціхоцький, Р. Ціхоцький. Провідник і тренер — Володимир Леонів.

Провід ланки копаного м'яча запрошує батьків, які мають хлопців, зацікавлених грою копаного м'яча,у віці 8—14 років життя, привозити їх на тренінґи кожної п'ятниці вечорами, о годині 7-ій, на площу Фарчерс Ґров в Юньйон. Заавансовані тренінґи ведуть професійні тренери "Ч.Січі" Володимир Леонів і Петро Коваленко.

БЛАВАЦЬКИЙ, А НЕ БЕНЦАЛЬ

У фейлетоні Ікера „Спортовець мимоходом" („Свобода", ч. 218 з, 11-го жовтня) трапилася друкарська помилка. Надруковано: „виступав тоді корифей українського театру, сам Володимир Бенцаль!..", а має бути: „виступав тоді корифей українського театру, сам Володимир Блавацький!.." — Ред.

Два роки існування журналу „Лемківщина"

В українській пресі у свій час було повідомлено, що припиняється видавання місячника „Лемківські Вісті", після багатьох років відданої служби українським інтересам взагалі, а лемківським зокрема. Цей місячник заступлено квартальником „Лемківщина", вік якого, — після видання 4-го числа в біжучому році, — добігає до двох років. Проте, він уже здобув собі розголос поважного видання.

Враження із приводу як появи, так і змісту цього журналу, на мою думку, — дуже приємні. Зовнішнє естетичне оформлення із лемківськими краєвидами вдало пов'язується із ціллю його видавництва. Редакція правильно підійшла до справи видавання і змісту „Лемківщини": статті загальнопобутового характеру, спогади про лемківську минувшину чергуються з описами сучасних подій, статтей на актуальні суспільно-політичні теми — все це заохочує читача перечитувати журнал „від дошки до дошки".

Візьмім, для прикладу, вступну статтю першого числа журналу, яка одночасно є і закликом до української громади про „прийняття журналу з належним розумінням і любов'ю"; в ній мова про цілевість і потреби цього видавництва особливо в сучасну пору. Переконливо і чуттєво, а разом, ілюструючи фактами, описано жалюгідні умовини життя наших земляків під окупацією, які несуть тягар нечуваного в XX ст. нелюдяного поневолення.

Читаєм далі — стаття, присвячена події, що спричинила була підйом усієї української спільноти в діяспорі — привіт Валентинові Морозові з приводу його визволення із російської каторги і приїзду до Америки, та передрук його поезії у прозі „Гостинець".

Стаття „Лемківщина в роках 1918-19" може послужити історикам і дослідникам як додаткове джерело відомостей про певний відтинок історичного шляху західньоукраїнської землі Лемківщини.

У весняних числах „Лемківщини" поміщено короткий життєпис і перегляд творчости українського генія Тараса Шевченка у зв'язку з річницями його народження і смерти, — доцільно і конечно.

А ось розповідь Михайла Черешньовського, визначного мистця-різьбаря, про його творчий шлях.Автор, подекуди й з гумором,розповідає про важкі умовини життя,які можна узагальнити і на всю Україну.Всілякі на переміну окупанти України не давали змоги навіть найздібнішим розвинути їх таланти,які у своїй вільній державі могли б стати постаттями світової слави, внісши поважний вклад у світову скарбницю науки, техніки, культури, мистецтва тощо.

Коротким оглядом життєвого шляху Марії Островмири та поміщуванням уривків її повісті „Лемківщина в огні" Редакція вшанувала авторку за цей рідкісний в українській літературі твір. Читач, що не мав змоги читати всієї повісти, має нагоду, бодай частинно, запізнатися з трагічними подіями в Лемківщині в 1944-48 роках.

Передрук за „Нашим Словом" спомину із мандрівки по Лемківщині „Гей же в дорогу" в'яже нас, еміґрантів, духово із Батьківщиною, з українськими людьми, що, не зважаючи на важкі політичні умовини життя, не перестали бути „собою".

А чи не заслуговує на увагу й утривалення „Хроніка Лемківщини й Посяння", що простими, доступними й близькими серцю словами змальовує сьогоднішний стан нашого культурно-мистецького життя в сучасній Людовій Польщі. Перед читачами розгортається дійсний стан „демократичного" устрою, що у підвалини теорії поклав гасла „вольносьці, рувносьці і братерства", а підвалинами практичного буття якого став гніт сильнішого над слабшим, політичний, моральний і економічний гніт, обмеження людських прав, закостенілий шовінізм і українофобія що не дозволяли українцям повертатися на свою батьківщину.

Також „Лемківські Оповідання" Антона Верби, хоча нескладні змістом, але глибокі філософією життя. На мою думку, оповідання „Дзвони" віддзеркалюють спосіб думання великої частини українців. Скільки ж то серед нас на еміґрації „недорозвинутих Михалків", що потребують цілеспрямованого лікування суспільно-політичної недуги — „махновщини".

Варто прочитати все: і про „Права національних меншин", і про „Джерела шовінізму", „Заховану правду про Лемківщину" й інше, та зробити відповідні висновки.

Журнал „Лемківщина" дає змогу тримати духовий зв'язок з українським народом, розсіяним по всьому світі, та інформує про актуальні події із загальноукраїнського чи лемківського буття, для прикладу, про долю нашого земляка Миколи Горбаля.

Тож треба побажати найкращих успіхів Редакції „Лемківщина" на майбутнє, а читачам — викресати у собі почуття обов'язку матеріяльної і моральної підтримки журналові — цьому джерелу української національної води, що гасить духову спрагу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 19-го ЖОВТНЯ 1980 р.

ТРЕНТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запорозька Січ 245-ий Відд., о 2-ій год. по пол., в залі УНДому при 477 Jeremiah Ave. Просимо чл. прибути на збори. — М. Голінко, гол., М. Мартиненко, секр.